

vedkommende Gjer jo faa Erstatning for selv vedblivende at bære disse Udgifter. Indtægtssummen bliver derved større; men til Gængæld befries Brugeren for disse Udgifter, saa der vedskal jeg ikke opholde mig.

— Jeg kommer derefter til Opstillingen af Lejen, hvorom jeg vil gøre et Par Bemærkninger. I § 9, sidste Stykke, hedder det: „Hvis Lejen ikke betales inden de nævnte Dage . . .“ De Folk, som der her er Tale om; de 50,000 Mennesker, ere for den største Del de Beboere, der staa lige paa Grænsen af Fattigvæsenet, der kun have fra Haanden i Munden og maa hjælpes af den frivillige Fattigklasse o. s. v. for at holdes oven Vandet. Jeg ser derfor ikke rettere, end at der maa komme mangfoldige Tilfælde, hvor de vedkommende Brugere af Havelodderne ikke kunne skaffe kontante Penge til Veje; de skulde baade til den ene og til den anden, de have været syge nogen Tid forinden, det har været knapt med Fortjenesten o. s. v., og saa skulle Sogneraadene, der maaste have 100 à 200 Havelodder, saaledes som de kunne faa det efter denne Lov, sjakre med disse Havelodder, søge at tvinge en Mand, der ikke betaler, til at gøre det og lægge ham ind i Fattighuset, naar han ikke kan betale. (M. Sørensen: Sogneraadet kan det, men det skal det ikke). Det ærede Medlem fra Kallundborg siger, at Sogneraadet kan gøre det, men skal ikke gøre det. Ja, der have vi den Tanke, som jeg vil have frem: det kan gøre det, men det skal ikke! Men saa er det jo saaledes, at det kan ikke beregne ved hele denne Trafik at kunne faa Lejeindtægten ind; Kommunen kan altsaa komme til selv at betale Lejen, altsaa Renten tillige med Udtagene, og det kan hændes med Personer, som slet ikke have Forsørgelsesret i Kommunen. Men man maa da haabe, at den nye Fattiglov bliver af den Bestaafenhed, at man ikke paalægger Sogne som f. Eks. Brøndshøj, Taarnby og lignende Sogne i Landet Byrden med fattige, der virkelig kunde høre til andre Kommuner, men at Forholdet bliver saaledes, at der, hvor Fabrikkerne ligge og Indtægten faas, maa der ogsaa sørges for Arbejderne derved, enten de saa bo indenfor eller udenfor Kommunens Grænser. Dog, som det nu er, maa man være forberedt paa, at Kommunerne ifølge Forslaget blive nødt til baade at skaffe Penge til Veje og svare Udtag, og i mangfoldige Tilfælde at eftergive Lejen, hvis de ikke ville gøre ondt værre. Jeg siger ikke dette for at affrække fra Lovforslaget, men for at advare imod den Fordeling af Byrden, som Lovforslaget har forudsat. Saa have de den Fornøjelse, at

de kunne lase Jorder ud, men naar nu f. Eks. en Herremand en skønne Dag opstiger et halvt Hundrede Indsiddere, og de have været saa dristige at ekspropriere Jord af hans Jord til disse Havelodder, gad jeg vide, naar han ikke tager alle Husene i Brug igen, hvilken Fornøjelse Sogneraadene have af at plukke Vær i disse affides Havelodder, som de neppe faa Lejere til, fordi de kunne komme til at ligge uden beboede Huse eller langt horte fra Huse. Jeg tror, at der her er meget at overveje for at faa Lovforslagets Formaal rigtig klaret. Dette med Opstilling og Husleje er en vanskelig Sag. Se, at gøre det saaledes, at enhver, der sidder i en Bolig — det er Tanken i Loven af 27de Maj 1848, udvidet — skal beholde den til sin Dødsdag, saa at det tilhører ham og hans Hustru som Livsfæste, saa længe han betaler Lejen, og læg Havelodden dertil, saa bliver der Stabilitet, men med Hensyn til Indsiddere bliver der ingen Stabilitet. — Jeg skal med disse Bemærkninger, der jo ikke ere saa, anbefale Lovforslaget og navnlig selve Sagen til den mest omhyggelige Overvejelse og den velvilligste Behandling.

Dinesen: Til denne Slutningsbemærkning af den ærede sidste Taler vil jeg slutte mig og skal kun gøre nogle enkelte Bemærkninger om det foreliggende Lovforslag. Jeg tror, at der nok kan komme noget godt ud af dette Forslag. Jeg tror vel, at det lider af visse Mangler, men jeg tror næppe, at nogen af disse er af værre Natur, end at de kunne hæves. Ved det Arbejde, som nu ogsaa blev anbefalet af det ærede Medlem for Vejle Amts 2. Valgkreds (Berg), vil jeg haabe, at de forfæstlige Mangler kunne hæves, saa at Forslaget kan komme frem i en brugelig Stikelse. Imidlertid kan det nok være, at jeg har et noget andet Syn paa disse Mangler end det ærede Medlem for Vejle Amts 2den Valgkreds. Ganske vist er der en enkelt Retning, hvori jeg til Dels ser paa Tingene ligesom han, idet jeg mener, at som Lovforslaget er affattet, kan det let komme til at gaa Kommunerne for nær og i den Retning skulle vi være noget varsomme. Vi have i de senere Aar maaste fra Rigsdagens Side ikke altid iagttaget den fornødne Varsomhed i den Henseende. Jeg tænker saaledes paa en Lov som den af 20de April 1888 om Underholdsbidrag til Børn, der ere fødte udenfor Vgtestab. Det er temmelig sikkert en Lov, der har fremkaldt mange Ulemper og voldt Kommunerne Byrder efter en Maalestok, der trykker dem i en overordentlig høj Grad, og der har været flere andre Love i den senere Periode, som